

Háskúlin: Ein partur av søguni er í gamla kirkjugarði

Ímyndin av Føroya Fólkaháskúla tey fyrstu nógvu árin vóru Símun av Skarði og Rasmus Rasmussen, sum vóru svágrar. Mamma Símun, Elsa, sum var vermamma Rasmus, er jarðað í gamla kirkjugarði saman við konu Rasmus, Onnu Sofíu, og tveimum av teirra børnum

Elsa Frederikke Johannesen

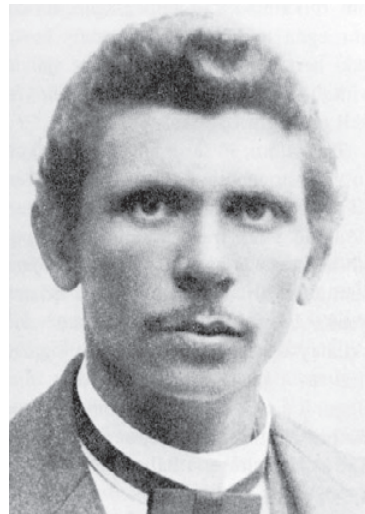
Anna Sofia Rasmussen

Elsa Johanna Rasmussen

Sjørður Rasmussen

Rasmus á Háskúlanum

Óli Jacobsen

Pápi Símun og Onnu Sofíu var Johannes Fr. Johannesen f. 1843 á Skarði. Hann giftist við Elsu Frederikku Matras í Uppistovu í Fodlendi á Viðareidi. Hann festi garðin í 1876. Á Skarði vóru tvey hús, Har uppi Suðuri og Har Niðri, sum henda greinin snýr seg um.

Tey bæði fingi tvey børn, sum bæði saman við sínum makum komu at hava avgerandi týðning fyri føroysku háskúlarørsluna. Tey vóru:

Símun f. 1872. Hann var borin til festið. Men hann var so óheppin at missa annað beinið og fór tí á læraraskúla. Í 1905 fekk hann sær eftirnavnið av Skarði. Símun giftist í 1901 við Susannu Katrínu f. Jacobsen úr Havn. Hon var dóttir Jákup Jacobsen, vanligi kallaður Bøkjjarin. Sanna gjørdist 100 ár. Umframt háskúlan er Símun fyrst og fremst kendur fyri at hava yrkt tjóðsangan, sum var yrktur í Føgrulíð. Lagið gjørdi Petur Alberg.

Anna Sophia f. 1876, giftist í 1904 við Rasmus Rasmussen úr Miðvági, vanligi róptur Rasmus á Háskúlanum.

Teirra børn vóru:

Ada f. 18.6.1905 í Føgrulíð, doyri um 1940

Elsa Johanna f. 16.6.1910 á Skarði, doyði í 1927. Jarðað undir Svínaryggi.

Jóannes f. 1912, giftur í 1941 við Ingeborg Zachariassen, ættað av Kirkju.

Sjørður f. 1914, doyði í 1938, jarðaður undir Svínaryggi

Ólavur f. 1916, giftur við Rigmor Restorff úr Havn.

Anna f. 1919, gift við Oskar Hermansen, ættaður úr Vestmanna.

Tískil doyðu trý av teirra seks børnum á ungum aldri. Tey doyðu øll av tuberkulum.

Orsökkin til, at mamman, Elsa, eisini er jarðað í Havn er, at hon flutti við teimum til Havnar, tá ið Háskúlin flutti í 1909. Maðurin hevur helst verið deyður tá.

Tað liggja nøkur brøv eftir Elsu, sum hon hevur skrivað av Skarði til Onnu Sofíu. Eitt er til dømis skrivað 19.6.1903. Tá hevur Anna Sofia í hvussu er verið burtur, kanska í Føgrulíð, tí mamman sendir henni okkurt, hon hevur brúk fyri.

Hon greiðir eisini, at Sofie Katrine nú er har norðuri at fáa borið torvið burtur, men hon skuldi bert vera í 14 dagar. Tey høvdu eisini tá havt vitjan av einum donskum manni, sum var komin av Viðoyrni.

Hava sett stór spor eftir seg Hesir báðir svágrarnir hava sett stór spor eftir seg í Føroyum, sum tað kunnu skrivast bøkum um. Hetta er eisini galdandi fyri Rasmus. Tað, sum kann skrivast í eini slíkari grein, er bert ein viðfáningur.

Rasmus var borin í 1871 til at vera bóndi við Kirkjar í Miðvági. Men hann segði garðin frá sær og valdi háskúlan.

Fyrsta háskúlaskeiðið var í 1899/1900 í Klaksvík. Anna Sofia tók sær av húsarhaldinum. Hon tók sær aftur av húsarhaldinum fyrsta veturin í Føgrulíð. Hetta var ikki so lætt sum í Klaksvík, men hon fekk hjálp frá fleiri gentum. Anna Sofia fór tá aftur til Skarðs, og hon kom ikki aftur í Føgrulíð fyrr enn hon og Rasmus giftust í 1904. Anna Sofia doyði longu í 1932 eftir at hava verið sjúklig í fleiri ár.

Rasmus skrivaði fyrstu skúlabók á føroyskum

Rasmus var ein maður við sera nógvum evnum. Tað er kent, at hann skrivaði Føroya fyrstu skaldsøgu, Bábilstornið.

Hann hevur verið eitt flogvit á mongum økjum eisini innan roknikynstur.

Eitt dømi um tað er, at hann ólærður skipaði fyri einum parti av útskiftingini av bønnum í Kunoy, áðrenn nøkur matrikullóg varð til. Ofta kundu útskiftingar føra til klandur, men søgan sigur einki um tað í hesum førinum.

Hvussu evnaríkur Rasmus var, sæst eisini av, at hann í 1899

ELSA FREDERIKKE
JOHANNESSEN
f. MATRAS
F. 17.3.1843
D. 18.5.1934

ANNE SOFIE RASMUSSEN
F. JOHANNESSEN
F. 31.1.1876 D. 4.11.1932

ELSA JOHANNE
RASMUSSEN
F. 16.6.1910
D. 15.6.1927

SJORÐUR RASMUSSEN
F. 18.5.1914
D. 25.10.1938

ing hansara í bløðunum var altíð borin av hugsjónum, sum vístu út yvir dagligan politikk. Fólksins menning á egnum menningarstøði lá honum fremst á hjartað, og hetta er samsvarandi tey sjónarmið, sum hin norðurlendski fólkaháskúlin byggi á.

Í plantufrøði hevur Rasmus avrikað verk, sum vísindamenn roknað við. Umframt at hava skrivað greinir um slík evni í vísindaligum tíðarritum í útheiminum hevur Rasmus givið út bøkurnar "Føroya Flora" og "Plantulæra" á føroyskum. Tað er ikki smáverk, sum her er avrikað, og undrunarvert er tað, at ein maður við so ringum umstøðum, sum Rasmus hevur havt, kann hava lagt alt hetta skrivliga arbeiði úr hondum.

Føroya Fólkaháskúli hevur aldri fæ at bjóða lærarum sínum. Hetta var uttan iva atvoldin til, at Rasmus tók við starvinum sum skrivari í Føroya Fiskimannafelag. Fyri felagið kom hetta skrivarastarv at fáa alstóran týðning. Eisini sum skrivstovumaður vísti Rasmus stór evni. Hann kom at vera tað fasta haldið í felagnum, tí misnøgd millum felagslimirnar førði brátt til formansskifti, og stundum fór skifti fram á hvørjum ári. Hann helt fíggjarligt skil á felagnum, og tað hevur borið gjøgnum nógv trupulleikar."

Keldur: Gudrun Gaard
Ada í Líð

Komandi partur

Í komandi parti verður greitt frá um Johonnu Tomínu Joensen úr Nólsoy, sum doyði 24 ára gomul í barsilssong og mannin Christian Joensen, sum gekk burtur nøkur ár seinni